

DORPSVISIE MANTGUM 2007 - 2014

"Doarpsmienskip Mantgum"

Maart 2007

Dorpsvisie Mantgum 2007 – 2014

Inhoudsopgave:

1. Voorwoord
2. Cultuurl en cultureel erfgoed
 - 2.1. Landschappelijk erfgoed.
 - 2.2. Monumentaal erfgoed.
 - 2.3. Immaterieel erfgoed.
 - 2.4. Mader erfgoed.
3. Wonen en Woonomgeving
 - 3.1. Wonen
 - 3.2. Openbaar groen
4. Werken
 - 4.1. Middenstand
 - 4.2. Agrarische leefomgeving
5. Welzijn
 - 5.1. Vrijwilligers
 - 5.2. Sport, Recreatie en Vrije tijd
 - 5.3. Jeugd
 - 5.4. Zorg en Welzijn
 - 5.5. Veiligheid
 - 5.5.1. Verkeers -
 - 5.5.2. Sociale -
6. Onderwijs
 - 6.1. Peuterspeelplaats
 - 6.2. Openbaar Basisonderwijs
 - 6.3. Kinder- en Buitenschoolse opvang
7. Openbaar vervoer

Geraadpleegde bronnen m.b.t. gemeentelijk beleid:

- "Collegeprogramma 2006-2010"
- "Strategische visie Littenseradiel 2004"
- Concept "Economie in Littenseradiel 2006"
- "Pjutteboartersplakken 2007-2010"

1. Voorwoord

De dorpsvisie van Mantgum: de visie van ons, inwoners, op hoe ons dorp er in de nabije toekomst uit zou moeten zien.

Van de vorige dorpsvisie, over de periode 2003-2010, zijn vrijwel alle punten gerealiseerd of ingehaald door de tijd. Dus tijd voor een nieuwe versie.

Natuurlijk, onze wensen moeten passen in het streekplan van de Provincie Fryslân en in de beleidsvisie van de gemeente Littenseradiel. Maar dit is vooral **onze** visie.

Wat vinden wij belangrijk in, met, bij en voor ons dorp?

Hoe blijven wij het dorp waar het prettig wonen is en waar de gemeenschapszin nog hoog in het vaandel staat?

Hoe bewaren we onze eigenheid zonder voorbij te gaan aan ontwikkelingen rondom ons en aan de vooruitgang op verschillende terreinen in deze tijd en de huidige maatschappij?

Hoe kan invulling worden gegeven aan de streekfunctie van Mantgum, als één van de drie groeikernen binnen de gemeente Littenseradiel?

In deze dorpsvisie is gekeken naar de huidige situatie en de gewenste situatie. Wat hebben we, wat willen we en moeten we behouden, wat willen we verbeteren en, last but not least, wat willen we realiseren in de nabije toekomst ?

Deze aspecten zijn neergelegd in deze visie op de terreinen: cultureel erfgoed, wonen, openbaar groen, werken, ondernemen, agrarische leefomgeving, welzijn, vrijwilligers, verenigingsleven, vrije tijd, sport, recreatie, jeugd, zorg, veiligheid, onderwijs en openbaar vervoer.

Vanzelfsprekend is rekening gehouden met onderwerpen als vergrijzing, groei van het aantal inwoners en het betrekken van, vooral nieuwe inwoners van het dorp bij voornoemde thema's.

Met elkaar zijn we verantwoordelijk voor de leefbaarheid in Mantgum. Met elkaar bepalen we de sfeer in het dorp. Nu en in de toekomst.

maart 2007, bestuur "Doarpsmienskip Mantgum"

Mooi Mantgum

2. Cultuur en cultureel erfgoed

Gemeentelijk beleid:

Voor beeldbepalende gebouwen en gezichten is er op dit moment in onze gemeente geen specifiek beleid. Wel wordt er momenteel door een breed samengestelde werkgroep een gemeentelijke visie ontwikkeld. Zodra de financiële ruimte dat toelaat komt er een jaarbudget van € 30.000,-. Met betrekking tot monumenten geeft Littenseradiel uitvoering aan het Gemeentelijk Restauratie Uitvoerings Plan (GRUP). De gemeente is bezig een stichting in het leven te roepen waarin de gemeentelijke monumenten worden opgenomen. Rijkssubsidiemogelijkheden worden daardoor verruimd en er kan meer gedaan worden dan alleen maar het instand houden.

Huidige situatie:

Mantgum biedt op het terrein van erfgoed een schat aan historie. Mantgum is bekend als Lyts Kanaän en als dorp dat bekend staat om zijn vele classicistische woningen, omgeven door majestueuze bomen aan een prachtige laan, de Seerp van Galemawei. Daarnaast maken arbeiderswoningen, ambachtswoningen, modern vormgegeven woningen en monumentale boerderijen van Mantgum een dorp om trots op te zijn.

Het is ook een dorp met op de oude terp een beeldbepalend kerkgebouw, omgeven door een prachtig hekwerk en met een binneninterieur van bijzonder houtsnijwerk. In de kerk is ook de grafzerk met de afbeelding van Seerp van Galema (1528-1581), één van de bewoners van de voormalige state Hoxwier, grietman van Baerderadiel vanaf 1577.

Op Skillaerd staat nog een eenzame toren. De bijbehorende kerk is eind 19e eeuw afgebroken. Een deel van de Seerp van Galemawei is aangewezen als beschermd dorpsgezicht in de zin van artikel 35 van de Monumentenwet. Niet alleen de afzonderlijke panden zijn van bijzondere waarde, het geheel maakt dat het meer is dan de som der delen. De van rijkswege opgelegde bescherming van dit beschermde dorpsgezicht biedt voldoende garantie voor behoud.

Rondom Mantgum liggen nog oude Tsjerke- en binnenpaden, op en tussen terpen en oude waterlopen die verwijzen naar de tijd dat ons dorp nog aan de Middellzee lag.

Mantgum was jaren lang het bestuurscentrum van de gemeente Baerderadiel. Daarvan zijn de sporen nog steeds waarneembaar.

Mantgum is een dorp met veel oude verenigingen en een rijke historie, dus een waar cultureel erfgoed.

Op Tsjointgum, naast de nog steeds zichtbare terp, heeft de kunstenaar Hein Mader met een beeldentuin een nieuwe inhoud gegeven aan het terrein van de voormalige grasdrogerij.

Cultuur en cultureel erfgoed bij overvloed bieden kansen voor bewuster woongenot, beleven, samenleven en economie.

De staat van onderhoud van de monumenten is goed, de inzet van particulieren om het erfgoed te beheren groot. De eerste jaren liggen er in onze optiek weinig bedreigingen, wel kansen.

Gewenste situatie:

2.1. Landschappelijk erfgoed

Doelstelling:

Het weer beter zichtbaar maken van tsjerke- en binnenpaden rond Mantgum.

Dit betreft de volgende paden:

het pad Tsjointgum - Skillaerd

het pad Mantgum – Easterwierrum

het pad Skillaerd – Wiuwert

het stukje van het Jabikspad tussen het hooghout op Hoxwier en de Jorwerterdyk.

Het resultaat zal zijn:

Het recreatief wandelen in en rond Mantgum wordt aantrekkelijker voor zowel inwoners als toerist. De bereikbaarheid en toegankelijkheid van het landelijk gebied worden verhoogd. Cultuurhistorische paden blijven bewaard.

Probleem:

Één van de problemen is dat de paden over particulier bezit lopen en bewandelen een inbreuk maakt op het reguliere gebruik. Een ander probleem is de beheersstructuur

Oplossing:

We moeten inspelen op het provinciaal beleid daarover.

In een op te stellen plan van aanpak "tsjerke- en binnenpaden Mantgum e.o." door "Doarpsmienskip Mantgum" in samenspraak met de gemeente, het Steunpunt Monumenten Fryslân en andere betrokken instanties, moet worden opgenomen:

- Een overzicht van paden die op korte termijn geschikt kunnen worden gemaakt voor bewandeling.
- Paden die op langere termijn geschikt voor gebruik kunnen worden gemaakt en een overzicht van de samenhang van deze paden.
- De mogelijkheden die er liggen om in samenhang met andere activiteiten in dit gebied één en ander te realiseren.
- Het ontwikkelen van een beheersstructuur en de opzet van een beheersvergoeding.
- Het regelen van het recht van overpad.
- De wijze van financiering.
- Promotie plan.

2.2. Monumentaal erfgoed

Doelstelling:

Toegankelijker maken van de rijke dorps- en kerkhistorie voor inwoners en passanten d.m.v. het opzetten van een route door Mantgum, deze als boekwerkje uitgeven en door het instellen van dorpsgidsen in woord en gebaar laten beleven.

Argumenten:

- Voor het beleven van de eigen woonomgeving en het bieden van "wortels" voor de Mantgumers biedt het besef van historie een basis. Het heden, in relatie tot het verleden, biedt voor velen houvast. Ook het primair onderwijs kan uit de verzamelde historische gegevens de erfgoed-educatie gemakkelijker vorm geven.
- Van belang is tevens het op het netvlies zetten van de historie met het oog op bewustwording van mogelijke bedreigingen, zoals het verval van monumenten en het verloren gaan van kennis.
- De sociale samenhang behoeft constante aandacht wil Mantgum dorp zijn en dorp blijven. Op dit moment zijn er niet zoveel activiteiten die een grote impact hebben op de sociale samenhang. Mantgum is voor velen een slaapdorp. Andere Mantgumers ervaren dat als een verlies en zien graag activiteiten ontstaan die de binding tussen de Mantgumers bevorderen.
- Mantgum ligt aan de Middelzeeroute, heeft een passantenhaven, maar heeft behalve een mooie omgeving, de Wjukken, rust en middenstand verder weinig te bieden aan de recreant.

Oplossingen:

Een idee is om de historie van Mantgum te verwerken in een route door Mantgum, langs kerk, monumenten en bijzondere plaatsen, waarbij een dorpsgids in levende lijve de nodige achtergrond-informatie geeft. Voor de eigen inwoners de kans om beter kennis te maken met de historie van de eigen leefomgeving en om deze samen te beleven.

Daarnaast kan er een breder pakket worden ontwikkeld in het kader van toerisme. Om bootjes-mensen langer vast te houden zou het ontwikkelen van een pakket bestaande uit een bezoek aan Wiuwert, Bears, Jorwert per (huur) fiets, een beschrijving van de Amerikaanse windmolen in het Mantgumer Nieuwland, de beelden van Hein Mader, een optie voor verdere ontwikkeling zijn. Één en ander zou als stageopdracht voor HBO studenten misschien kunnen worden gerealiseerd.

2.3. Immaterieel erfgoed

Doelstelling:

Het bewaren en goed conserveren van de nog beschikbare kennis en gegevens van de nabije historie, van gebeurtenissen, personen, verhalen en verenigingsgegevens d.m.v. het realiseren van een dorpsarchief, onder te brengen in het gemeente archief.

Kans:

De, veelal oude verenigingen in Mantgum beheren allemaal hun eigen notulen. Daarbij wordt door bestuurswisselingen de kans steeds groter, dat zaken zelfs letterlijk verloren gaan. Toch zit hier een schat aan informatie voor toekomstige generaties in. Ook verhalen van de senioren die hun leven lang in Mantgum hebben geleefd, kunnen mooie documenten opleveren voor het dorpsarchief. Dat vraagt wel een voortvarende aanpak aangezien het leven voor ons ieder eindig is.

Oplossing:

Een werkgroep historie Mantgum instellen die zorg gaat dragen voor het opzetten van een dorpsarchief dat bij de gemeente (gunstige omstandigheden) zal worden ondergebracht.

Mogelijke aanpak: notulen kopiëren, kopie gaat terug naar vereniging en origineel gaat in archief.

Daarnaast kan de dorpsarchivaris een DVD document samenstellen met daarop beelden van Mantgum nu en verhalen van senioren over vroeger.

2.4. Mader erfgoed

Huidige situatie:

Hein Mader, 82 jaar oud en beeldend kunstenaar van beroep, heeft zich ruim 20 jaar geleden gevestigd op het perceel van de voormalige grasdrogerij. Hij heeft het gehele, goed bereikbare, terrein groot $\pm 4800 \text{ m}^2$, ingericht als beeldentuin voor slechts een deel van zijn waardevolle collectie beelden en kunstwerken. Voor de kleinere objecten is geen goede overdekte ruimte beschikbaar. Echter, ook zijn leven zal eens eindigen, wat dan te doen met de kunstcollectie ?

Gewenste situatie:

De grootste wens van Hein Mader is om zijn gehele kunstcollectie op één locatie bij elkaar te houden en open te stellen voor bezoekers. De Stichting Hein Mader, een aantal jaren geleden voor dit doel opgericht, heeft al een aantal pogingen ondernomen om elders in Nederland tot een dergelijke situatie te komen, doch zonder het beoogde resultaat. De ideale oplossing zou volgens Hein Mader een perceel grond zijn van ca 1 ha met daarop een eenvoudig gebouw, groot $\pm 200 \text{ m}^2$

Oplossing:

Het opzetten en exploiteren van een beeldentuin met een overdekt gedeelte is niet eenvoudig realiseerbaar. Desondanks is het de moeite waard op korte termijn een werkgroep de haalbaarheid daarvan in Mantgum te laten onderzoeken (quick scan). De huidige locatie uitgebreid met een aangrenzende grondstrook is een optie.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
<u>Landschappelijk erfgoed:</u> Het opnieuw begaanbaar maken van oude tsjerke- en binnenpaden.	Paden lopen over particulier bezit: tegenstrijdige gebruiksbelangen van agrariër <>recreant. Beheersstructuur.	De paden: * het pad Tsjeintgum–Skillaerd, * het pad Mantgum–Easterwierrum, * het pad Skillaerd – Wiuwert, * het stukje van het Jabikspad tussen het hooghout op Hoxwier en de Jorwerterdyk, opnemen in provinciaal beleid. Ontwikkelen van een plan van aanpak: "Tsjerke- en binnenpaden Mantgum e.o."	Doarpmienskip, Eigenaren, Gemeente, Provincie, Wetterskip Fryslân, Steunpunt Monumenten Fryslân.	2 – 5 jaar
<u>Monumentaal erfgoed:</u> Toegankelijker maken van de rijke historie voor inwoners en passanten	Te weinig attracties voor toeristen. Een dorp dat samenhang verliest. Beperkt historisch besef.	Het opzetten van een route door Mantgum; deze als boekwerkje uitgeven en door het instellen van dorpsgidsen in woord en gebaar laten beleven.	Doarpmienskip, Wjukken, Wiet Wetter Club, Inwoners, Doarpmienskip, Kerkvoogdij.	2 – 5 jaar
<u>Immaterieel erfgoed:</u> Het bewaren en goed conserveren van de nog beschikbare kennis en gegevens van de nabije historie van: gebeurtenissen, personen, verhalen en verenigings-gegevens.	Alle gegevens zijn opgeslagen in vergankelijke notulen en verhalen bij de mensen.	Opzetten dorpsarchief. Oude kennis en historie bij mensen van nu beschikbaar maken voor de mensen van straks. Archief onderbrengen in gemeentearchief.	Doarpmienskip, Verenigingen, Inwoners, Gemeente.	1 jaar
<u>Het Mader erfgoed:</u>	Geen goede en exploitbare locatie voor het onderbrengen van de gehele kunstcollectie.	Onderzoek doen naar de haalbaarheid hiervan in Mantgum	Wergroep, Stichting Hein Mader, Kunstinstellingen, Gemeente, Provincie.	2007

Kunstwerk van Hein Mader

3. Wonen en woonomgeving

3.1 Wonen

Gemeentelijk beleid:

Het voorzien in de woningbehoefte van haar bevolking is één van de taken van de gemeente. Er moet een minimum aantal huurwoningen beschikbaar zijn. Die moeten voldoen aan de basiskwaliteit (= aangepast aan de huidige woonwensen). Het door de provincie Fryslân aan Littenseradiel toegeedeelde woningbouwcontingent voor de periode 1999 – 2010 is in het gemeentelijke woonplan verdeeld over de dorpen.

Aantal woningen 1-4-2002	Maximaal te bouwen	Gebouwd in 1999 t/m 1-4-2002	Saldo tot 2010
405	138	63	75

Boven dit saldo heeft de gemeente aan Mantgum 10 woningen toegeedeeld uit de zogenaamde knelpuntenpot. Deze moeten voldoen aan een aantal criteria, zoals bijvoorbeeld: levensloop-bestendig, huur en koop in goedkopere prijsklasse.

Na 2010 zal de woningbouw meer geconcentreerd worden in de drie grootste dorpen Wommels (hoofdplaats en voorzieningen), Winsum (bedrijvenkern) en Mantgum (trein- en woonkern). Deze kernen vervullen dan een bredere taakstelling, namelijk in toenemende mate bouwen voor een bredere regio, zodat de plaatselijke vraag in de kleine dorpen in deze grotere kernen kan worden opgevangen

Huidige situatie:

Per 1 januari 2007 heeft Mantgum 1164 inwoners. Mantgum is om talrijke redenen een aantrekkelijke woonlocatie:

- Er is een kwalitatief goed woonmilieu;
- Deze woonkwaliteit wordt bepaald door rust, ruimte, veiligheid, groen, voorzieningen en de ligging aan het water;
- Er zijn goede mogelijkheden voor onderling contact (multifunctioneel centrum), sport en recreatie;
- Mantgum ligt gunstig t.o.v. de steden Leeuwarden, Sneek, Franeker en Bolsward voor wat betreft werk, onderwijs, winkelbestand en ontspanning;
- Leeuwarden en Sneek zijn goed bereikbaar via verschillende vormen van vervoer (fiets, bus, trein, auto en boot);
- Mantgum heeft een mooie woonomgeving.

De voornaamste straat van ons dorp is de Seerp van Galemawei. Het deel van deze straat waar aan weerszijden karakteristieke notabele woningen staan, is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Bij de uitvoering van Mantgumervaart 2 is afgeweken van de oorspronkelijke planopzet en het daarbij behorende beeld-kwaliteitsplan. Er zijn meer huizen gebouwd dan waren gepland. Dit is ten koste gegaan van het openbare groen. Ook zijn er huizen gebouwd op te kleine bouwkvavels.

Per 1 januari 2007 telt Mantgum 457 woningen, waarvan 60 huurwoningen. De verhouding koopwoningen / huurwoningen is 87 : 13.

Er zijn volop ontwikkelingskansen voor Mantgum want ons dorp is een treinkern en één van de groeikernen van Littenseradiel.

Nieuwbouw in Mantgum

Gewenste situatie:

Doelstelling:

Mantgum wil een aantrekkelijke woonlocatie blijven en de kansen benutten om een nog aantrekkelijker woonlocatie te worden:

- Hierbij gaat het om de soort woning, de prijs en de doelgroep.
- Starters en senioren moeten in eigen dorp kunnen blijven wonen, dus:
 - Betaalbare huur- en koopwoningen voor (door)starters en senioren;
 - Seniorenwoningen dichtbij winkelcentrum, op de plaats van de huidige basisschool (zie paragraaf 6.2 Openbaar Basisonderwijs);
 - Woningen voor 1 en 2 persoons huishoudingen;
 - Woningen voor meerdere doelgroepen: flexibel inzetbaar / levensloopbestendig.

Probleem:

- Te weinig inzicht in de lokale woningbehoefte.
- Overlast van roeken.

Oplossing / Actiepunt:

- Onderzoek is noodzakelijk naar:
 - de doelgroepen;
 - de waarden waar de Mantgumers nu aan hechten (ruimtelijk en sociaal - economisch);
 - de wensen die Mantgum heeft en de richting waar Mantgum naar toe wil;
 - de mogelijkheden (via een huistest / scan) voor het aanpassen van bestaande woningen.
- De gewenste resultaten van zo'n onderzoek zijn:
 - een programma van eisen;
 - een richtgetal voor het aantal m² openbaar groen per woning;
 - inzicht in de aantallen nieuw te bouwen woningen (soort en prijs);
 - inzicht in het aantal aanpasbare woningen en in de wijze waarop dat kan.
- Een dergelijk onderzoek kan volgens de methode "Nieuwe kijk op oude dorpen". Daarmee wordt een zogenaamd dorps DNA verkregen. Bij zo'n aanpak is er sprake van:
 - een raadpleging van externe deskundigen;
 - een stedenbouwkundige schets;
 - voorlichting aan en raadpleging van de dorpsbewoners;
 - een beeld - kwaliteitsplan;
 - het vaststellen van het plan.
- Opstellen van een beheersplan, passend binnen de wettelijke grenzen, door inwoners en overheid, zodanig dat het aantal kolonies afneemt en daarna stabiliseert op een aanvaardbaar niveau.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Mantgum wil een aantrekkelijke woonlocatie blijven en de kansen benutten om een nog aantrekkelijker woonlocatie te worden (kwantiteit, kwaliteit en variatie).	Geen beeld van de lokale woningbehoefte: soort woning, de prijs, de doelgroep.	Bij volgend dorpsuitbreidings-plan onderzoek volgens methode: "Nieuwe kijk op oude dorpen"	Dorpsbewoners, Gemeente, Projectontwikkelaars, Woningbouwcorporaties, Stedenbouwkundigen, Landschapsarchitecten.	2 – 5 jaar
Starters en senioren moeten in eigen dorp kunnen blijven wonen.	Nog geen aanbod	Betaalbare huur- en koopwoningen. Seniorenwoningen op de plaats van de huidige O.B.S. Woningen voor 1 en 2 persoons-huishoudingen. Woningen voor meerdere doelgroepen: flexibel inzetbaar/ levensloopbestendig.	Dorpsbewoners, Gemeente, Projectontwikkelaars, Woningbouwcorporaties.	2 – 5 jaar
Roeken	Overlast	Opstellen beheersplan	Bewoners, Overheid.	2007 →

3.2. Openbaar groen

Algemeen:

Openbaar groen vereist een financiële investering, maar de maatschappelijke baten zijn talrijk. Het is bekend dat de aanwezigheid van visueel aantrekkelijk en goed onderhouden openbaar groen een positief effect heeft op de gezondheid, het maatschappelijk gedrag en op de waarde van de woon- en leefomgeving.

- Gezondheid: Mensen hebben minder last van stress, ziekteverzuim neemt af, herstel van ziekte verloopt sneller. Stimulans om te bewegen of buiten te spelen, waardoor o.a. minder overgewicht.
- Maatschappelijk gedrag : Meer plekken om elkaar te ontmoeten. Minder zwerfvuil, vandalisme en agressie.
- Waarde van de omgeving: Onroerend goed stijgt in waarde, wanneer dat zich bevindt in een straal van een halve kilometer van aantrekkelijke, goed onderhouden groenaanplantingen.

Gemeentelijk beleid:

Er wordt zorgvuldig omgegaan met groene ruimtes in de dorpen. In Wommels heeft dat tot een apart beleidsstuk geleid. Bestaande ruimtes zijn voldoende beschermd.

De bestaande beplanting wordt onderhouden. Voor heesters in de dorpen wordt gedurende een aantal jaren bekeken om, waar nodig, deze te vervangen door een onderhoudsvriendelijker soort.

Struikbeplanting langs wegen wordt jaarlijks teruggezet met een verticale klepelmaaier. Dit maakt een vijfjaarlijkse terugsnoei overbodig. Voor bestrijding iepziekte en herplant heeft de gemeente een contract afgesloten met de Stichting Iepenwacht.

Al het gemeentelijke groen wordt digitaal geïnventariseerd. Er wordt beleid ontwikkeld wáár de gemeente wát wil hebben en hoe dat in stand zal worden gehouden (2010).

Huidige situatie:

Het oude dorp is een dorp in het groen, in de nieuwbouw is echter te weinig groen.

De Seerp van Galemawei is een voorname straat met monumentale (=dorpsbeeld bepalende) bomen.

Aan de Seerp van Galemawei ligt een rommelig parkeerterrein met zeer slecht onderhouden groen.

Er zijn veel saaie grasvelden in het dorp.

Het bouwplan Mantgumervaart 1 heeft redelijk openbaar groen.

Het bouwplan Mantgumervaart 2 heeft te veel woningen en te weinig openbaar groen.

De "rondweg" Om 'e Terp is een kale weg.

De aanblik van Mantgum (langs de Mantgumervaart) toont teveel steen en te weinig groen.

Het onderhoud van het openbaar groen laat zeer te wensen over.

Gewenste situatie:

Het verfraaien van het openbaar groen in en om Mantgum, zodat het hele dorp "Een dorp in het groen" wordt.

- Het in stand houden van de monumentale bomen langs de Seerp van Galemawei.
- Het inventariseren van de bijzondere bomen.
- Gekapte bomen zo spoedig mogelijk vervangen.
- Grasvelden (Gibbeflecht, Swannedrift, de Ponge etc.) verfraaien met bomen en/of vakken met vaste planten.
- Meer bomen planten in de nieuwbouw.
- Hondenspeelveldje aanleggen.
- Eén van de grasvelden vervangen door een parkje met een paar banken.
- Bomen (bijv. abelen of schietwilgen) planten aan het wandelpad langs de Mantgumervaart.
- Trottoir aanleggen en bomen planten langs de rondweg.
- Beter onderhoud van het openbaar groen.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Mantgum met meer openbaar groen aantrekkelijker maken.	Te weinig groen in de nieuwbouw en langs de buitenkant van het dorp.	Meer bomen planten en grassvelden verfraaien. Bij volgende dorpsuitbreiding rekening houden met meer groen.	Doarpsmienskip, Gemeente, Landschapsarchitect.	2-5 jaar
Behoud van (monumentale) bomen.	Te weinig herbeplanting.	Herplanten van bomen.	Gemeente, Dorpsbewoners.	Continu
Het onderhoud van het openbaar groen.	Slecht en/of te weinig onderhoud.	Beter onderhoud.	Gemeente.	Continu

Monumentaal pand

4. Werken

4.1. Middenstand

Gemeentelijk beleid:

Mantgum wordt als een lokaal verzorgende kern beschouwd, waar de gemeente een versterking en eventuele uitbreiding voorstaat van het huidige detailhandel- voorzieningenniveau. Voor de detailhandel worden geen branchebeperkingen gehanteerd

De gemeentelijke inspanningen richten zich primair op de bereikbaarheid van de winkels, het parkeren en de inrichting van het winkelgebied.

De ambulante handel (markt) kan het winkelaanbod versterken of aanvullen.

Huidige situatie:

Mantgum heeft een aantal winkels (detailhandel), en veel kleine zelfstandigen door het hele dorp verspreid. Er is geen duidelijk centrum voor wat betreft de winkels, maar de supermarkt ligt wel centraal. Mantgum is een groeikern, maar krijgt geen bedrijventerrein.

De Rabo heeft de dienstverlening via de Rabobus per 1 april 2007 gestaakt.

Huidige aanbod:

- Plus, supermarkt met ruime openingstijden en een trekker voor de omliggende dorpen.
- 't Kappershûs, dames- en herenkapper.
- Interieur 3000, woning- en projectinrichting (vrijdag en zaterdag open).
- it Winkeltsje, inclusief postservicepunt.
- Bloemsierkunst De Kaardebol, (vrijdag en zaterdag open).
- Café Bonnema, annex slijterij, zeer beperkt open.
- AdelmA, tweede hands kinderkleding.
- Schoonheidssalon Joke Boersma.
- Pedicure C. Klaversma-Arendz.
- De weekmarkt op dinsdagmiddag, beperkt aanbod.

De overige ondernemers hebben geen winkelfunctie.

Momenteel zijn 27 ondernemers lid van de ondernemersvereniging. Naar schatting 5 à 10 zijn dat (nog) niet.

Problemen:

- Mantgum heeft geen specifiek winkelcentrum.
- Winkelaanbod is beperkt.
- Binnen beperkt aanbod dreigt ook nog bedrijfsbeëindiging.
- Een belemmering voor uitbreiding van de huidige detailhandelsvoorzieningen is wellicht de onbekendheid met de marktvraag / behoeften.
- Tekort aan mogelijkheden om een bedrijf uit te breiden en te vestigen.
- Kleine ondernemers (zonder winkelfunctie) verspreid over het dorp.
- Weekmarkt heeft beperkt aanbod.
- Postservicepunt dreigt te verdwijnen.
- Geen restaurant/eetcafé.
- Café is beperkt open
- Geen gelduitgifte automaat.

Gewenste situatie:

Mantgum heeft een winkelcentrum nodig, waar de detailhandel bij elkaar komt te zitten, zodat ze elkaar kunnen versterken. Uitbreiding van het huidige detailhandelsvoorzieningenniveau en de kleinschalige bedrijvigheid is wenselijk. Deze wenselijkheid wordt nog groter bij het volgende uitbreidingsplan (Mantgumervaart fase 3).

De overige ondernemers kunnen elkaar misschien versterken in een bedrijfsverzamelgebouw.

(bijvoorbeeld voor kapper, tandarts, pedicure, schoonheidsspecialist, fysiotherapeut).

Een restaurant / eetcafé kan in Mantgum wellicht in een behoefte voorzien, ook met het oog op het verder ontwikkelen van de, weliswaar kleinschalige, toeristische functie van ons dorp.

Uitbreiding van het aantal standplaatsen op de weekmarkt biedt kansen voor het versterken en / of verbreden van het huidige winkelaanbod en kan bovendien zorgen voor een extra toeloop vanuit andere dorpen.

De urgentie voor een gelduitgifte automaat is aanmerkelijk groter geworden, als gevolg van het opheffen van de Rabobus per 1 april 2007.

Oplossing:

Achter de supermarkt komt een gebouw met winkelfuncties op de begane grond en wonen op de eerste verdieping.

Het gewenste winkelcentrum is in de toekomst mogelijk op de plaats van de gymnastiekzaal (zie paragraaf 5.2. Sport, Recreatie en Vrije tijd en paragraaf 6.2. Onderwijs).

Mogelijkheden creëren voor ondernemers om uit te breiden, eventueel door middel van nieuwbouw.

Termijn:

De nieuwe winkelruimte naast de supermarkt wordt in 2007 gerealiseerd. De gewenste winkelfunctie moet worden betrokken bij de plannen voor de verdere uitbreiding van Mantgum als groeikern. Deze zaken spelen pas na 2010.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Winkels, detailhandel.	Te weinig winkels om elkaar te versterken.	Onderzoek naar marktvraag / behoeften. Ruimte creëren voor nieuwe ondernemers.	Ondernemers(-vereniging), Gemeente.	2007-2010
	De paar winkels in het dorp staan te ver van elkaar af.	Centrumfunctie ontwikkelen en versterken op de plaats van de huidige gymnastiekzaal.	Ondernemers(-vereniging), Gemeente, Projectontwikkelaars.	2010→
Kleine ondernemers.	Verspreid door het dorp.	Samenvoegen in een bedrijfsverzamelgebouw.	Ondernemers(vereniging).	2010
Weekmarkt.	Te beperkt aanbod.	In overleg aanbod verbreden.	Gemeente, Ondernemers.	2007
Postservicepunt.	Verdwijnt waarschijnlijk.	Plaatsen in supermarkt ?	TNT, Ondernemer, Doarpsmienskip.	2007
Gelduitgifte automaat.	Ontbreekt.	Plaatsen bij supermarkt, bedrijfsverzamelgebouw, of mfc Wjukken.	Doarpsmienskip, Banken, Ondernemer, Wjukken.	2007
Eetgelegenheid.	Inwoners en toeristen hebben geen mogelijkheid om uit eten te gaan in Mantgum	Vrijkomende panden beoordelen op geschiktheid voor eetcafé.	Ondernemer.	2007→

Supermarkt

4.2. Agrarische leefomgeving

Gemeentelijk beleid:

De agrarische sector is van wezenlijk belang voor de gemeente Littenseradiel. Immers de agrarische bedrijven zorgen naast werkgelegenheid tevens voor het beheer en onderhoud van het overgrote deel van het grondgebied binnen de gemeentegrenzen. Aan de agrarische sector dienen daarom ontwikkelingsmogelijkheden te worden toegekend die voor een gezonde bedrijfsvoering noodzakelijk worden geacht. Echter, dit mag nooit in onevenredige mate ten koste gaan van de kwaliteit van het landschap. Zowel de schaalvergroting als de functiemenging en –verandering op het platteland kunnen een enorme impact op het landschap hebben. Herbezinning is wellicht noodzakelijk voor de grootte van de boerenerven. Een oppervlakte van 1,5 à 2 hectare is in dit licht denkbaar. Ook zal er specifiek naar de mogelijkheden voor perceelsvergroting moeten worden gekeken. De meest waardevolle structuren moeten behouden blijven, maar perceelsvergroting hoeft niet in alle gevallen ten koste te gaan van het bestaande verkavelingsbeeld.

De gemeente staat open voor het ontwikkelen van kleinschalige niet agrarische activiteiten in een agrarisch bedrijf, mits de omgeving en de activiteit elkaar verdragen.

In het bestemmingsplan buitengebied wordt een bepaling opgenomen die het mogelijk maakt om vrijstelling te verlenen voor het gebruik van bestaande bebouwing als berging voor voertuigen, vaartuigen en/of caravans.

De gemeente wil het daarom mogelijk maken om zich daarvoor lenende vrijkomende karakteristieke boerderijen binnen de bestaande hoofdvorm te verbouwen tot meerdere woningen of appartementen.

Huidige situatie:

Mantgum is als agrarische leef- en werklocatie zeer aantrekkelijk

- Er is kwalitatief goede grond voor "Greideboeren" (= veehouders). Tegelijkertijd is dat ook een beperking. Vanwege de structuur van de grond, kunnen gewassen hier niet, zoals in de bouwhoek, economisch worden verbouwd.
- De landinrichting Baarderadiel is in uitvoering. De waterhuishouding is voor een groot deel reeds eerder aangepakt. Eigenlijk is er sprake van herinrichting en niet zoals voorheen elders gebeurde, van grootschalig egaliseren en draineren. Het land zo dicht mogelijk bij huis (boerderij) krijgen blijft het doel.
- Na bedrijfsbeëindiging zijn er, onder voorwaarden, mogelijkheden voor kleine niet agrarische bedrijvigheid, dus geen landschappelijke verontreiniging door auto-, boten-, of caravanopslag.
- Zorg is er over het bestemmingsplan buitengebied. Dat voorziet niet in alle gevallen in de mogelijkheid een agrarisch bedrijf te laten groeien tot wat er in de toekomst gewenst is.
- Het agrarisch ondernemersklimaat wordt door Europese regelgeving en de voortschrijdende globalisering niet voor iedere boer gunstiger. Hierdoor neemt het aantal actief werkende boeren in snel tempo af. Anderzijds maakt dat schaalvergroting mogelijk.
- De milieucirkels (stankcirkels) om boerenbedrijven kunnen beperkingen voor toekomstige uitbreiding van het boerenbedrijf betekenen. Tegelijkertijd kunnen deze milieucirkels ook een beperking voor toekomstige uitbreiding van Mantgum veroorzaken.
- Zorg is er over de staat van onderhoud van bedrijfsgebouwen, wanneer er niet meer actief op geboerd wordt. Met het huidige kostenniveau is het zelfs voor een nog actieve boer al moeilijk genoeg om deze gebouwen in goede staat te houden.
- Rondom Mantgum liggen nog oude tsjerke- en binnenpaden die niet kunnen / mogen worden gebruikt.

Gewenste situatie:

- Mantgum moet een aantrekkelijke agrarische leef- en werkomgeving blijven.
- De “Greideboeren” ontwikkelingsmogelijkheden bieden om hier rendabel agrarisch te kunnen blijven ondernemen.
- Weer in gebruik genomen tsjerke- en binnenpaden bij voorkeur door sloten scheiden van agrarisch gebruikt weiland.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Behoud agrarische bedrijven om Mantgum.	Rendabele bedrijfsvoering ten gevolge van globalisering en Europese wet- en regelgeving.	Schaalvergroting, landinrichting.	Agrariërs, Gemeente, Wetterskip Fryslân.	2007-2014
Neven- of vervangende inkomstenbron.	Onvoldoende rentabiliteit bij oorspronkelijke bedrijfsvoering.	Landschappelijk verantwoord uitbreiden met bv camping, bio-energie units etc.	Agrariërs, Gemeente, Landschaparchitecten.	2007-2014
Bedrijfsbeëindiging.	Onderhoud opstallen.	Starten kleine niet agrarische bedrijvigheid.	Agrariërs, Ondernemers, Gemeente.	2007 →
Bedrijfsbeëindiging.	In stand houden van karakteristieke boerderijen.	Verbouwen tot landschappelijk verantwoorde woonunits.	Bewoners, Gemeente, Landschapsarchitecten.	2007 →
Nieuwbouw Mantgum.	Milieucirkels rond agrarische bedrijven.	Vroegtijdig meenemen in de nieuwbouw plannen.	Bewoners, Gemeente, Architecten.	2007-2010
Oude tsjerke - en binnenpaden.	Lopen over argrarisch grondgebied.	Scheiden door sloten.	Gemeente, Agrariërs.	2007 →

Een aantrekkelijke woonomgeving

5. Welzijn

De gemeenschappelijke factor bij alle thema's in dit hoofdstuk is: *De Vrijwilliger*.
De rol van de vrijwilliger is essentieel in een dorpsgemeenschap.

5.1. Vrijwilligers.

Gemeentelijk beleid:

Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers, en de mogelijkheid bieden zich te bekwamen zodat zij beter toegerust zijn op hun taken, overeenkomstig de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Huidige situatie:

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol in- en op diverse vlakken van het dagelijks (vrijetijds) leven in Mantgum. Bijvoorbeeld als mantelzorger, als (bestuurs) lid van diverse verenigingen en clubs en in de Wjukken.

Mantgum heeft een rijk verenigingsleven en dus is er grote behoefte aan vrijwilligers.

Wenselijke situatie:

Meer Mantgumers (vooral nieuwe dorpsgenoten) interesseren voor- en betrekken bij het vrijwilligerswerk.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Vrijwilligers werven.	Het vrijwilligerswerk wordt gedaan door een, helaas te kleine, maar zeer betrokken, groep dorpsgenoten.	Mantgumers actief benaderen, vooral de nieuwe dorpsgenoten. Organiseren van een voorlichtingsavond door de verschillende verenigingen. Regelmatig aandacht vragen via Mandeguod.	Doarpsmienskip, Verenigingen, Mandeguod, Gemeente (in het kader van de WMO).	Continu

5.3. Sport, recreatie en vrije tijd:

Gemeentelijk beleid:

Voorzieningenniveau afgestemd op de schaal van de gemeente. Een hogere bewegingsdeelname en een bloeiend cultureel leven voor groep, individu en publiek waarbij ieders creativiteit tot ontwikkeling kan komen.

Het sportstimuleringsproject Foarset stelt vrijwilligers bij sportverenigingen in de gelegenheid cursussen te volgen, zodat zij beter toegerust zijn op hun taak. De gemeente wil de toeristische sector verder ontwikkelen vanuit de eigen sterke punten en ondersteunt initiatieven daartoe.

Huidige situatie:

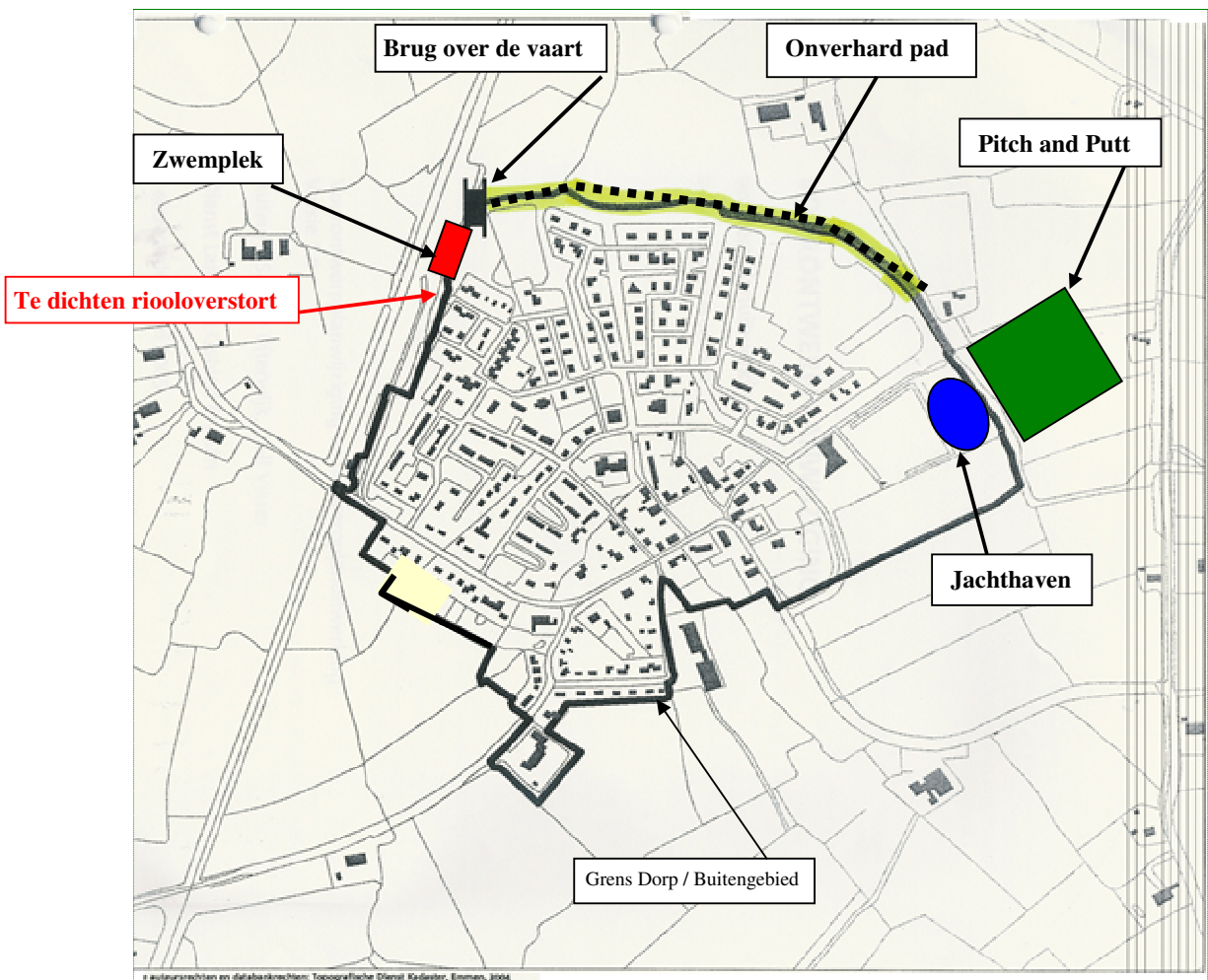
Mantgum heeft 26 verenigingen met een sport, sociaal culturele, of maatschappelijke achtergrond, die gebruikmaken van: een accommodatie voor buitensport, een accommodatie voor binnensport (de gymzaal), Multifunctioneelcentrum Wjukken en café Bonnema. Daarnaast worden in de Wjukken vele culturele activiteiten georganiseerd, zoals toneel, muziek, cabaret e.d.

Wenselijke situatie:

Huidig aanbod handhaven en waar nodig, verbeteren en uitbreiden.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Zaalsportaccommodatie (gymzaal).	De huidige zaal is te klein in oppervlakte, zodat niet alle zaalsporten kunnen worden beoefend.	Sportzaal in project Mantgumervaart III.	Verenigingen, Doarpsmienskip, Gemeente.	Ontwikkelen 2007 – 2010
Watersport.	Geen vaste ligplaatsen voor Mantgumers die niet aan het water wonen. "Wilde ligplaatsen".	Aanleg van jachthaven en het plaatsen van een botenloods c.q. winterberging. Gebruikmaken van subsidies. Oprichten watersportvereniging	Watersportvereniging (Wietwetterclub), Inwoners Mantgum, Doarpsmienskip, Ondernemersvereniging Mantgum, Provincie.	Ontwikkelen 2007 – 2010
Wandel-, tsjerke en binnenpaden.	Slecht onderhoud en niet verhard.	Verbeteren (zie tekening).	Gemeente, Provincie.	2007 e.v.
Brug over de boezemvaart.	Niet aanwezig.	Plaatsen, met een doorvaarhoogte van 2.50 mtr (zie tekening).	Gemeente.	2007.
Zwemplek.	Momenteel slechts illegaal aanwezig en dus gevaarlijk.	Aanwijzen (zie tekening), Let op: De riooloverstort moet afgesloten worden !	Wietwetterclub, Inwoners Mantgum, Gemeente.	2007.
Spoorgat.	Ondiep en vervuild.	Uitbaggeren	Gemeente.	2007
Pitch and Puttbaan.	Niet aanwezig.	Realiseren bij de sportvelden.	Doarpsmienskip, Inwoners Mantgum.	2007 e.v.

Daarnaast heeft een aantal verenigingen, wensen, welke gerealiseerd moeten en/of kunnen worden met ontwikkelen van eigen initiatief .(b.v. de tennisclub wil een dug out op de baan). Ook met betrekking tot de bijbehorende kosten.

5.3. Jeugd

Gemeentelijk beleid:

Stimuleren van het tot stand komen van Integrale Jeugd Gezondheidszorg in samenwerking met de GGD en op preventie gerichte ondersteuning van de jeugdigen. Bevorderen van een verslavingsbeleid.

De accenten liggen vooral op het gebied van onderwijs en kinderopvang (zie hoofdstuk 6. Onderwijs).

Huidige situatie:

Voor de jeugd vanaf groep 1 basisschool t/m ± 18 jr. is de Stichting Freed opgericht (onspronkelijk tot Ca. 25 jr). Zij organiseert in de wintermaanden activiteiten in de vorm van: Knutselclub, Jeugdclub en Greenies (op wekelijkse dan wel tweewekelijkse basis).

Naast de basisschool heeft Mantgum een peuterspeelzaal, de mogelijkheid tot buitenschoolse opvang en een gastouderbureau.

De meeste (sport-)verenigingen bieden ruimte voor jeugdleden, maar hebben veelal geen specifiek jeugdbeleid. Ook is er een skatebaan en een speeltuin voor de jongere jeugd.

Zorgpunt is het drugs- en alcoholgebruik onder jongeren.

Gewenste situatie:

Huidige situatie handhaven. Uitbreiden met een zwemplek (zie paragraaf 5.2. Sport, Recreatie Vrije tijd), vakantieactiviteiten (naast de Spulwike) en een plan van aanpak m.b.t. drugs- en alcoholgebruik.

T.a.v. de speeltuin zijn er de volgende wensen:

- Een attractieve speeltuin, die voldoende uitdaging biedt aan kinderen tot de leeftijd van 12 jaar.
- Een speeltuin, die voldoet aan de meest recente veiligheidseisen.
- Investering in groenvoorziening voor betere inbedding in de omgeving in combinatie met praktisch onderhoud door de gemeente.
- Inpassen van nieuwe speelveldjes met kleine speeltoestellen in toekomstige uitbreidingsbouwplannen.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Vakantieactiviteiten.	Worden alleen gedurende een beperkte periode georganiseerd (Spulwike).	Eigen activiteiten ontwikkelen. Subsidie is beschikbaar.	Freed, Sportverenigingen, Vrijwilligers, Gemeente.	2007 →
Drugs - en alcohol gebruik.	Aanwezig, doch voor een groot deel niet zichtbaar en dus niet controleerbaar.	Bespreekbaar maken d.m.v. voorlichting. Vooral ouders erbij betrekken.	Ouders, Freed, Verslavingszorg Noord – Nederland, Politie, GGZ.	2007 →
Speeltuin.	Niet attractief genoeg. Blijvend voldoen aan veiligheidseisen. Onderhoud. Geen speeltuintjes in de nieuwbouw.	Nieuwe plannen ontwikkelen. Voldoende onderhoud uitvoeren. Aanboren fondsen.	Speeltuinbestuur, Doarpsmienskip, Gemeente.	2007 →
Cultureel aanbod voor jongeren.	Nauwelijks aanwezig.	Wensen inventariseren. Aanbod ontwikkelen, gebruik maken van beschikbare subsidies en fondsen.	Jeugd Mantgum, Freed, School, Inwoners Mantgum.	2007 →

5.4. Zorg en Welzijn.

Gemeentelijk beleid:

Scheppen van een klimaat waarin initiatieven een kans krijgen. Een grotere betrokkenheid en participatie van de inwoners en een WMO-loket. De gemeente gebruikt de negen prestatievelden in de WMO hierbij als uitgangspunt, zoals het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers en het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer van mensen met een beperking of een chronisch, psychisch dan wel psychosociaal probleem.

Huidige situatie:

Mantgum heeft een eigen winkelaanbod en een weekmarkt (zie paragraaf 4.1. Middenstand). In het dorp zijn een tandarts-, pedicure- en een fysiotherapiepraktijk gevestigd. Voor verdere zaken is Mantgum voor een groot deel aangewezen op voorzieningen elders in onze gemeente en in buurgemeenten. Voorbeelden daarvan zijn woon/zorgcentrum, huisarts, ziekenhuis en verpleeghuis. Ook voor voorzieningen als: maaltijdverstrekking, revalidatie, thuiszorg en gehandicaptenzorg is Mantgum aangewezen op hulp uit de omliggende (grotere) gemeenten.

Seniorenwoningen zijn vrijwel niet aanwezig (zie paragraaf 3.1. Wonen).

Mantelzorg is een stille kracht in ons dorp: zeer noodzakelijk (wordt ook benadrukt in de WMO), maar wordt veelal gedaan in anonimiteit .

Door de groei van het dorp en het ouder worden van de mens, neemt de kans op vereenzaming toe.

Gewenste situatie:

Inbedden van noodzakelijke zorg en zorgondersteuning, zoals bijvoorbeeld mantelzorg, welzijnswerk, ouderenzorg en bijvoorbeeld het aanschaffen van een defibrillator. Onderzoeken of er behoefte bestaat aan seniorenwoningen/ aanleunwoningen, dan wel het levensloopbestendig maken van woningen.(zie paragraaf 3.1. Wonen).

Instandhouden en/of verbeteren van de bereikbaarheid van Mantgum (zie hoofdstuk 7. Openbaar Vervoer) Winkel - en Marktaanbod verbreden, mede gezien de uitbreiding van het inwoneraantal (zie: paragraaf 4.1. Middenstand).

Plaatsing van G.S.M. en U.M.T.S. masten en zenders, i.v.m. de onzekerheid t.a.v de gezondheid, buiten de bebouwde kom

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Coördinatie zorg en zorgondersteuning (bv rondom mantelzorg, maaltijdverstrekking). Voortgaan op de 1 loket gedachte, zoals beschreven in de WMO.	Niet gestructureerd aanwezig.	Centraal Meldpunt opstarten (bemand of telefonisch bereikbaar).	Welzijnswerk, Gemeente, Inwoners, Doarpsmienskip, Zorggroep Tellens.	2007 – 2014
Defibrillator.	Gemiddeld te lange responstijd ambulances.	Defibrillator aanschaffen, plaatsen op centraal punt. Opleiding verzorgen.	Nederlandse Hartstichting, EHBO, Doarpsmienskip.	2007 – 2014
Vereenzaming, vergrijzing.	Dorp groeit, wat de sociale betrokkenheid niet altijd ten goede komt.	Cultureel- en verenigingsaanbod waar nodig vergroten, aanpassen en onder de aandacht brengen, b.v. door middel van publicaties	Inwoners Mantgum, Mandeguod, Wjukken, Verenigingen, SWOL (Stichting Welzijnswerk Ouderen Littenseradiel), Welzijnswerk.	2007 - 2014
Maaltijdvoorziening.	Te weinig chauffeurs om de maaltijden rond te brengen	Zoeken naar andere mogelijkheden. Ook in het kader van de WMO.	Gemeente, Inwoners Mantgum.	2007 - 2014
GSM en UMTS masten en zenders	Mogelijke gezondheids gevolgen electro magnetische straling. Horizonvervuiling.	Plaatsen van masten/zenders buiten de bebouwde kom. Combineren van antennes in één mast.	Doarpsmienskip, Gemeente, Providers.	2007 →

5.5 Veiligheid

5.5.1. Verkeersveiligheid

Gemeentelijk beleid:

De gemeente heeft de plicht de wegen te onderhouden. In het kader van de verkeersveiligheid heeft de gemeente het beleid om bij herstelwerkzaamheden aan de weg telkens een oplossing op maat te zoeken.

Huidige situatie:

In deze visie kan een splitsing worden gemaakt tussen het oude(re) bebouwde gebied en de nieuwbouwwijken vanaf de jaren tachtig.

In het algemeen gesproken kan worden geconstateerd, dat de bestratingen en de verhardingen in goede staat zijn. De noodzakelijke kleine reparaties worden adequaat door de gemeente aangepakt. De toegankelijkheid van de trottoirs voor mindervalide dorpsbewoners is, behoudens op enkele plaatsen, redelijk tot goed te noemen.

De jonge(re) nieuwbouwwijken kennen een stratenpatroon waarin rekening is gehouden met de hedendaagse normen van verkeersveiligheid en toegankelijkheid. Recentelijk is ook de Swannedrift, onderdeel van de ontsluitingsroute door het dorp via Om 'e Terp naar It Bosk, aangepast op een veiliger gebruik.

Seerp van Galemawei

In de oude kern zorgt de doorgaande weg, de Seerp van Galemawei, vanaf de spoorwegovergang tot aan de kerk (ondanks de formele 30 km-beperking) voor snelheidsproblemen. Bovendien geeft het steeds volumineuzer wordende bus-, vracht- en agrarische verkeer een onveilig gevoel. Vanaf de spoorwegovergang tot voorlangs de woning Seerp van Galemawei 8 (tegenover de aansluiting op de Skillaerderdyk) loopt eenzijdig een trottoir. Daarna ontstaat een ronduit onveilige situatie. De wandelaar moet daarna op de weg lopen. Hij / zij kan de weg overstekend het twee tegels brede strookje (meer ruimte is er eenvoudigweg niet) benutten, maar dit biedt nauwelijks mogelijkheden. Het is al een oude wens hier verbetering in aan te brengen door verlenging van de trottoirstrook vanaf het pand Seerp van Galemawei 8 tot aan de Master Jansenstrjitte.

It Bosk / Hegedyk

De ontsluitingsweg van het dorp, maar tevens een belangrijk en erg veel benut wandel- / fiets-ommetje is de route Hoxwier / Hegedyk / It Bosk. Het erg bochtige gedeelte It Bosk heeft geen uitwijkstrook. Regelmatig leidt dit tot onveilige situaties die automobilist, fietser en voetganger tot uitwijk-manoeuvres dwingen.

Ontsluitingsweg Swannedrift-Om 'e Terp

Aan deze belangrijke verkeersader door het dorp liggen ondermeer de basisschool, de supermarkt en de Wjukken met sportveldcomplex. Hoewel hier een formele 30 km snelheidsbeperking geldt, is de straatinrichting van het Om 'e Terp gedeelte hier nog niet voldoende op afgestemd. Daarnaast ontbreken enkele voor de veiligheid van de voetganger noodzakelijk geachte trottoirstroken, met name ter hoogte van de Wjukken tot aan It Bosk.

Gewenste situatie:

Inzetten op uitvoering van werken waarbij de genoemde knelpunten worden opgelost in de vorm van:

- Beperking van de snelheden op de doorgaande weg, de Seerp van Galemawei.
- Een veiliger gebruik van de Seerp van Galemawei vanaf de Skillaerderdyk tot de Master Jansenstrjitte voor de voetganger.
- Een veiliger gebruik voor voetgangers en fietsers van invalsweg van het dorp vanaf de Hegedyk tot de dorpsgrens (It Bosk).
- Een veiliger gebruik van de route Swannedrift – Om 'e Terp door aanleg van trottoir-stroken en aanvullende maatregelen ter beperking van de verkeerssnelheid.
- Aanvullende maatregelen voor de mindervalide dorpsbewoner in de vorm van op- en afritjes op enkele hiervoor in aanmerking komende plaatsen.

Oplossingsrichtingen / actiepunten:

Seerp van Galemawei

- Het beperken van de verkeerssnelheid door het accentueren van de aansluitingen op de Gibbeflecht, Swannedrift en Skillaerderdyk. De weguitrusting van de Hegedyk in Weidum zou als voorbeeld kunnen dienen, maar dan zonder grote bulten (veel huizen hebben nu al veel last van trillingen vanwege de erg slappe ondergrond).
- Het aanleggen van een voetgangersstrook vanaf de woning Seerp van Galemawei 8 tot aan de Master Jansenstrjitte, bij voorkeur achterlangs de waardevolle bomen.

It Bosk

- Langs de weg een bescheiden fiets- / wandelpad aanleggen (wellicht in relatie tot de voorgenomen realisatie van het fietspad naar het Mantgumerhúske)
- Het vorenstaande in combinatie met een snelheidsbeperking tot 60 km/h op dit weggedeelte.

Ontsluitingsweg Swannedrift – Om 'e Terp

- Verkeersremmende maatregelen ter plaatse van de supermarkt / basisschool en de Wjukken, deels aanvullend op reeds aangebrachte voorzieningen.
- Ter completering van de bestaande stroken langs deze route vanaf de Wjukken tot It Bosk trottoirs aanleggen.

Termijn:

Gezien het veiligheidsaspect wordt er voor gepleit deze werkzaamheden op de middellange termijn (2-5 jaar) uit te voeren. Enkele ondergeschikte werkzaamheden eventueel in combinatie met herbevestigings- en/of herstelwerkzaamheden

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Seerp van Galemawei vanaf de dorpsentree tot aan Skillaerderdyk.	Te snel rijden. Onveilig gevoel vanwege groot en zwaar bus-, vracht-auto en agrarisch verkeer.	Aanpassen weginrichting + verkeersremmende maatregelen t.pl.v. Gibbeflecht, Swannedrift en Skillaerderdyk.	Gemeente, Doarpsmienskip.	2-5 jaar
Seerp van Galemawei vanaf Skillaerderdyk tot aan Swannedrift.	Ontbreken goede trottoirstrook leidt tot onveiligheid voor de voetganger.	Trottoir verlengen vanaf de Seerp van Galemawei 8 tot aan Master Jansenstrjitte.	Gemeente, Doarpsmienskip..	2-5 jaar
Invalsweg vanaf Hegedyk tot dorpskom.	Onveilig wandelen en fietsen.	Aanleg wandel- / fietspad. Beperken tot 60 km/h.	Gemeente, Doarpsmienskip.	2-5 jaar
Ontsluitingsweg Swannedrift - Om 'e Terp.	Beperking rijnsnelheid. Ontbrekende trottoirstroken leiden tot gebruik door voetgangers van de rijbaan. Schooljeugd naar en vanaf de (verplaatste) school.	Aanvullende verkeersremmende maatregelen t.pl.v. School / Supermarkt / Wjukken. Straat voorzien van de ontbrekende trottoir gedeelten. Extra maatregelen voor de veiligheid van de schooljeugd.	Gemeente, Doarpsmienskip..	2007 →
Gebruik trottoirs door mindervalide voetgangers.	De trottoirs zijn niet allemaal voorzien van op- / afritten.	Daar waar nodig op-/ afritten maken.	Gemeente.	2-5 jaar

Om 'e Terp

Seerp van Galema wei

5.5.2. Sociale veiligheid

Gemeentelijk beleid:

Op het gebied van onveiligheidsgevoelens heeft de gemeente niet specifiek een eigen beleid. Zij sluit aan bij het landelijke veiligheidsprogramma "naar een veiliger samenleving" van 2002. Om overlast terug te kunnen dringen heeft de gemeente een algemene plaatselijke verordening ingesteld. Ook heeft de gemeente een zorgnetwerk.

Huidige Situatie:

In zijn algemeenheid kan worden geconstateerd dat Mantgum uit oogpunt van sociale veiligheid niet slecht scoort. Wel zijn er een aantal knelpunten die meer en bredere aandacht nodig hebben, zoals:

- Bekend is dat er wordt gedeald en gebruikt, met als belangrijkste plek hiervoor het spoorwegstation / gebouwtjes. Er is wel politiecontrole maar onvoldoende frequent.
- Vernielingen van andermans eigendom op voornoemde locatie. De wachtruimte verkeert (ondanks de inzet van de spoorwegbeheerder) regelmatig in een deplorabele toestand. Ook de Wjukken staat bloot aan vandalisme.
- Door aanwezigheid van hinderlijke jongeren ontstaan gevoelens van onveiligheid. Deze doen zich voor bij station en de Wjukken.
- Geluidsoverlast als gevolg van hardrijden / auto's met geprepareerde uitlaten. De indruk leeft dat dit deels veroorzaakt wordt door jongeren uit andere dorpen.

Gewenste situatie:

Komen tot een situatie waarin de dorpsbewoners van jong tot oud op een in deze tijd passende wijze respectvol omgaan met elkaar in harmonie, gemoedelijkheid en hulpvaardigheid.

Oplossing / actiepunten

- Signaalfunctie eigen inwoners en Doarpsmienskip.
- Adequaat / sneller reageren door de politie / de wijkagent op signalen.
- Aandacht in het kader van een gemeentelijk veiligheidsplan.
- Aandacht en begrip hebben voor / grip houden op jeugd en jongeren.
- Werken aan goede relatie jeugd / ouderen.
- Verruimen gebruik van de FREED kelder in de Wjukken met een passende rol voor de ouders / verzorgers.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunten	Partijen	Termijn
Drugs en vernielingen.	Dealen op enkele plekken in het dorp en aanrichten van vernielingen.	Signaleren, doorgeven, aangaan gesprekken.	Inwoners, Doarpsmienskip, Gemeente / Politie, Onderwijs.	Continu
Hinderlijke jongeren.	Hinderlijke aanwezigheid jongeren geeft een gevoel van onveiligheid.	Gebruik FREED kelder verruimen, werken aan een goede relatie met de jeugd / jongeren.	Ouders / Verzorgers, Gemeente (opstellen veiligheidsplan), Politie Onderwijs.	Continu
Geluidsoverlast en snelheid gemotoriseerd verkeer.	Geluidsoverlast en veel te hard rijden.	Adequaat optreden. Lik op stuk.	Politie.	Continu

6. Peuterspeelzaal, Basisonderwijs en Kinderopvang

Algemeen.

Zonder onderwijs geen toekomst, zonder peuter- en kinderopvang geen goed functionerende maatschappij. Dat geldt macro-, maar dus zeker ook micro gezien en daarom behoort er ook in ons (platte-lands) dorp een toekomstvisie voor deze 3 belangrijke aspecten aanwezig te zijn.

6.1. Peuterspeelzaal (PSZ).

Gemeentelijk beleid:

De afgelopen jaren is gewerkt aan een proces van samenwerking en professionalisering van de peuterspeelzalen. In 2006 is dit proces afgerond.

Peuterspeelzaalwerk heeft een belangrijke rol in lokaal onderwijs- en jeugdbeleid. De Peuterspeelzaal wordt aangemerkt als basisvoorziening.

Huidige situatie:

- Sinds 1-1-2007 is de PSZ Mantgum opgegaan in de "Stichting Welzijn Middelsee". Op dit moment voldoet de PSZ in alle opzichten aan de eisen.

Gewenste situatie:

- Bijhouden didactische- en maatschappelijke ontwikkelingen.
- Meedoen met een mogelijke stap naar een Brede School. Bij het in de toekomst gaan denken en werken aan een concentratie van Peuterspeelzaal (PSZ), Openbare Basisschool (OBS), Kinderopvang (KOV) en Buitenschoolse opvang (BSO), al dan niet in het kader van de Brede School, moet de Stichting Welzijn Middelsee eveneens een rol spelen.
- Regelmatig overleg tussen PSZ, OBS en KOV.

Problemen:

- Te weinig coordinatie tussen KOV/BSO en Basisschool en Peuterspeelzaal.
- Geen grond aangewezen voor het realiseren van een concentratie van PSZ, OBS en KOV.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Coördinatie tussen: PSZ, OBS en KOV/BSO	Te weinig coördinatie.	Structureren.	Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007 →
Centralisatie van: KOV/BSO, Peuterspeelzaal, Basisschool.	Nodige grondruimte niet aangewezen en gereserveerd.	Ruimte aanwijzen in uitbreidingsplan Mantgumervaart 3.	Gemeente, Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007

6.2. Basisschool (OBS).

Bij een toekomstvisie zijn o.m. de volgende aspecten van belang:

- * Actuele-, de korte en de lange termijn situatie
- * De Brede School
- * Onderwijsvorm en -zienswijzen.

*) Actuele-, de korte en lange termijn situatie

De school heeft een beleidsplan, opgesteld door het onderwijzersteam en medezeggenschapsraad. Regelmatig wordt dit plan bijgesteld i.o.m. de verantwoordelijke wethouder.

De komende jaren wordt groei verwacht. Tot 2009 groei naar ca. 150 leerlingen, dan een stabilisatie en dan een teruggang naar 135 leerlingen in 2011. Er wordt heel binnenkort een lokaal bijgebouwd. Gezien de nieuwbouwwplannen voor Mantgum (groeikern !) ligt het voor de hand, dat er meer groei zal zijn in

leerlingenaantal. De praktijk wijst immers uit dat bij nieuwbouw in een dorp altijd een extra groei in kinderaantal ontstaat.

Ook met een lokaal erbij, is de school niet overmatig groot en zeker gezien de leeftijd van de school (1978) en de huidige inzichten en ontwikkelingen, kan men zich afvragen of er reeds nu niet nagedacht én rekening moet worden gehouden met nieuwbouwontwikkelingen. Temeer daar het grondoppervlak waar de school nu staat en waarop gebouwd kan worden, niet onbegrensd is.

Een knelpunt kan de bibliotheekvoorziening worden. Naast het (te kleine) bibliotheek/info-centrum op school bestaat er de bibliobus. In een aantal gemeenten is deze voorziening al verdwenen. Het zal een verlies zijn voor het onderwijs en de volwassen gebruikers als de bibliobus ook uit Mantgum verdwijnt.

*) De Brede school

In de huidige tijd en voor de nabije toekomst zijn er een aantal ontwikkelingen. Werken door beide ouders is thans een vast gegeven. Er moet dus geregeld zijn, dat de opgroeiende kinderen op alle aspecten verzorgd, opgevoed en onderwezen worden, zodat ze in een toekomstige maatschappij goed kunnen functioneren.

Dat betekent dus dat er zeker combinaties zijn tussen onderwijs en kinderopvang en in feite bestaat al de ontwikkeling naar de Brede school.

Ook in Mantgum wordt deze ontwikkeling gezien en moet er op de korte en langere termijn ingespeeld worden. Naast de pure onderwijstaken komen hierbij de aspecten: voor-, tussen- en naschoolse opvang aan de orde. De hiervoor nodige faciliteiten zijn ruimtes voor: over-(ver)blijf en spelen, handvaardigheid, sport, informatiebehoefte en -bevrediging en musiceren

Deze ontwikkeling naar een Brede school behoeft zich niet alleen te beperken tot de school. Als we werkelijk een breed geheel willen neerzetten, dan zou er gekozen moeten worden voor een combinatie van onderwijs, opvang, sport en spel, informatiebehoefte en -bevrediging en ontmoeting. Het is daarbij wenselijk dat er ook ouder(en)participatie optreedt. Niet bij het "vak" onderwijs (dat moet voorbehouden blijven aan de specialisten), maar alle anderen aspecten lenen zich zeer voor participatie van zowel ouders als ouderen.

Te denken valt daarbij aan infocentrum, bibliotheek, computercentrum, gezamenlijk musiceren, sport en spel, een ontmoetingsruimte voor jong en oud, maar ook ruimte en mogelijkheid tot volwasseneneducatie.

Een probleem dat hierbij opdoemt, is een scheiding tussen (een verouderde) gymzaal en school, een splitsing tussen Kinderopvang en Buitenschoolse opvang, een andere plaats van de Peuterspeelzaal en de afwezigheid van grondoppervlakte op de huidige locaties om e.e.a. te realiseren.

Voor de toekomst zou er dus gewerkt moeten worden aan een concentratie op één plaats van deze verschillende onderdelen.

In een volgende fase van de uitbreiding van Mantgum zou er nu ruimte gereserveerd moeten worden om hetgeen voor ogen staat te realiseren. Concreet betekent dit, dat vlakbij de Wjukken en de K.O.V, die in de Wjukken is gehuisvest, nieuwbouw van school, sportzaal, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal en bibliotheek/informatiecentrum moet plaatsvinden.

Natuurlijk is het niet reëel te veronderstellen dat dit direct en op korte termijn gerealiseerd kan/moet worden, maar op langere termijn moet een en ander mogelijk zijn en dan is reeds nú het moment daar, om in ieder geval in ruimtelijke zin, ervoor te zorgen dat deze langetermijndoelstelling gehaald kan worden.

Op deze manier, rond een school, sportplaats, infocentrum, BSO en mfc Wjukken op één plaats, vlak bij elkaar, bereik je de ideale situatie voor jong en oud

*) Onderwijsvorm en -zienswijzen.

Vorm en inhoud van het onderwijs zijn de verantwoordelijkheden van schoolleiding, medezeggenschapsraad en bevoegd gezag. Deze aspecten vallen buiten de Dorpsvisie van Mantgum

De Basisschool samengevat:

Gemeentelijk beleid:

De gemeentelijke structuurvisie gaat uit van het in stand houden van alle basisscholen in de gemeente zolang dit verantwoord is met het oog op de kwaliteit van het onderwijs, de financiële mogelijkheden van de gemeente en de landelijke wetgeving. De gemeente zorgt voor goede huisvesting (bouw en onderhoud) van alle basisscholen. De gemeente ondersteunt bij zorgleerlingen en de onderwijskwaliteit. Waar mogelijk wordt de Brede School gedachte gestimuleerd.

Huidige situatie:

- De basisschool staat er goed bij. Er is een beleidsplan voorhanden en er wordt gewerkt aan het concept van: het nieuwe leren, vorm geven aan de kunsteducatie en ouderparticipatie. Een belangrijk uitgangspunt is: "Kwaliteit te bieden vanuit een openbare grondslag", dus toegankelijk voor alle gezinden in Mantgum.
- Er zit groei in de school.

Gewenste situatie:

- Minimaal het kwaliteitsnivo behouden, "het nieuwe leren" invoeren en meedoen bij de ontwikkeling naar de "Brede School".
- Geen verder bedreiging op korte termijn, maar voor de verdere toekomst is het belangrijk dat in de planologische ontwikkeling van het nieuwe uitbreidingsplan Mantgumervaart 3 nu reeds de plaats van: een nieuwe school, een sportzaal, bibliotheekvoorziening en uitbreiding kinder- en naschoolse opvang, wordt vastgelegd. De meest logische plaats is vlak naast de Wjukken.

Problemen:

- Mogelijk verdwijnen van de bibliobus.
- Te weinig coördinatie tussen KOV/BSO en Basisschool en Peuterspeelzaal.
- Geen grond aangewezen voor het realiseren van een concentratie van PSZ, OBS en KOV/BSO.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Coördinatie tussen: PSZ, OBS en KOV/BSO.	Te weinig coördinatie.	Structureren.	Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007 →
Centralisatie van: KOV/BSO, Peuterspeelzaal, Basisschool.	Beschikbare grondruimte niet aangewez en gereserveerd	Ruimte aanwijzen in uitbreidingsplan Mantgumervaart 3	Gemeente, Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007
Bibliobus.	Kans op verdwijnen.	Handhaven en in de toekomst nieuwe bibliotheek bouwen	Basisschool, Gemeente, Dorpsmienskip.	2007 →

6.3. Kinderopvang (KOV).

Kinderopvang is een belangrijk en niet meer uit deze samenleving weg te denken gebeuren. In de tijd waar ouders/partners niet alleen verantwoordelijk zijn voor het gezamenlijke gezins-, maar ook voor hun eigen inkomen, is kinderopvang een must. In een dorp dat voor een groot deel te maken heeft met een (forenzen) beroepsbevolking is deze voorziening dus essentieel.

Dit speelt al vanaf het moment dat kinderen, een paar maanden oud, voor het eerst naar de KOV gaan, tot aan 12 jarige leeftijd, als ze ondertussen op de BSO zitten.

Gemeentelijk beleid:

Buitenschoolse kinderopvang wordt verzorgd door meerdere instellingen. Daarmee heeft de gemeente geen subsidierelatie meer. Tussenschoolse opvang is nog een zaak van de ouders. Scholen moeten ruimte beschikbaar stellen. BSO wordt een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

Huidige situatie:

- De KOV, gehuisvest in de Wjukken, is behoorlijk bezet. Er worden, ook op langere termijn, geen knelpunten voorzien.
- Voor de BSO bestaat een andere situatie. De vraag naar plaatsen is hoog en zal ook hoog blijven. De huisvesting in een semi-permanent gebouw zal dus op termijn zeker moeten plaatsvinden door een definitieve huisvesting te bouwen.

Gewenste situatie:

- Uit alles blijkt dat de KOV zijn bestaansrecht in Mantgum heeft bewezen. Gezien de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot groei en arbeidsparticipatie in de huidige maatschappij zullen we alert moeten blijven op groei en veranderingen in vraag en aanbod.
- Stichting "KOV Zuidwest Friesland" is van mening dat een huisvestingscombinatie van onderwijs en opvang van basisschoolkinderen in hetzelfde gebouw, of direct naast elkaar niet alleen een wens, maar ook noodzakelijk is, gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en inzichten. Dat betekent dus dat bij een verdere uitbreiding van de school en binnen de huidige inzichten t.a.v. de Brede School, de mogelijkheden bekeken moeten worden om ook een grotere en permanente ruimte voor de na- en buitenschoolse opvang mee te nemen.

Problemen:

- BSO gehuisvest in een (te) kleine semi permanente huisvesting.
- Geen grond beschikbaar voor nieuwbouw/uitbreiding.
- Te weinig coördinatie tussen KOV/BSO en Basisschool en Peuteropvang.

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Huisvesting BSO.	Te klein.	Uitbreiding / Nieuwbouw.	Stichting KOV ZW Fr, Gemeente, Basisschool.	2007 →
Coördinatie tussen: PSZ, OBS en KOV/BSO.	Te weinig coördinatie.	Structureren.	Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007 →
Centralisatie van: KOV/BSO, Peuterspeelzaal, Basisschool.	Beschikbare grondruimte niet aangewezen en gereserveerd.	Ruimte aanwijzen in uitbreidingsplan Mantgumervaart 3.	Gemeente, Stichting "Welzijn Middelsee", Stichting KOV ZW Fr, Basisschool.	2007

Gymnastiekzaal

7. Openbaar vervoer

Gemeentelijk beleid:

Het openbaar vervoer is een taak van de provincie. Het openbaar vervoer per bus is in 2006 aanbesteed en gegund aan Connexxion en per trein aan Arriva.

De gemeente Littenseradiel zal zich inspannen om het huidige hoogwaardige vervoer in de hoofdkerndorpen (Wommels, Winsum en Mantgum) in stand te houden

Er moet nog ervaring worden opgedaan met de wijze waarop de nieuwe vervoerder met de buslijnen in de gemeente omgaat. De gemeente heeft een signaalfunctie.

De gemeente volgt de ontwikkelingen kritisch (continu). Negatieve en positieve ervaringen worden geïnventariseerd (2008).

Huidige situatie:

Sinds 1972 krijgt Mantgum van provincie en gemeente een extra accent als woonfunctie, omdat ons dorp toen weer een treinkern (= woonkern met een station) werd. In verband met het beperken van de toename van de automobiliteit streeft de overheid naar het ontwikkelen van woonkernen die goed met openbaar vervoer zijn ontsloten.

Sinds 10 december 2006 heeft er landelijk een zeer grote wijziging plaatsgevonden in de dienstregelingen van het openbaar vervoer (trein en bus).

Van maandag t/m vrijdag vanaf 5.41 tot 19.10 uur is er nu elk half uur een treinverbinding met Sneek en vanaf 6.42 tot 19.42 elk half uur met Leeuwarden. Daarna is er met deze beide steden elk uur een treinverbinding tot 23.29 respectievelijk 23.59 uur. Deze dienstregeling is er ook op zaterdag, alleen vertrekken de eerste treinen dan om 7.11 uur. Op zondag rijdt de trein vanaf 7.11 elk uur naar Sneek en vanaf 7.42 uur elk uur naar Leeuwarden.

Om 23.20 uur vertrekt de laatste trein van Leeuwarden naar Mantgum.

Deze nieuwe dienstregeling heeft gevolgen voor reizigers uit Mantgum, die richting Zwolle en verder willen. Voor reizigers die vanaf 6.42 uur of elk uur later uit Mantgum vertrekken, is de overstaptijd in Leeuwarden nu 12 in plaats van 8 minuten. Voor andere vertrektijden uit Mantgum is de overstaptijd nu 24 in plaats van 39 minuten. De totale reistijd naar bestemmingen in het westen van het land is door de nieuwe dienstregeling langer, naar bijvoorbeeld Den Haag liefst 16 minuten.

Vanaf juli 2007 rijdt op het baanvak Leeuwarden – Stavoren "De Spurt", de nieuwe Arriva trein. Deze trein is zonder hulp van derden toegankelijk voor rolstoel, rollator of buggy.

Er is een wachtruimte en op beide perrons staat eenabri.

Er zijn onvoldoende parkeerplaatsen en de capaciteit van de overdekt fietsenstalling is ook ontoereikend.

Vanaf het station zijn Leeuwarden en Sneek en tussenliggende dorpen per bus bereikbaar van maandag t/m vrijdag, elk uur vanaf 7.12 respectievelijk 8.12 uur tot 18.12 uur. De aansluiting bus – trein is te krap. De situering van de beide bushaltes nabij het station is onveilig. De dorps- en plattelandswegen zijn te smal voor de veel te grote bussen, die meestal slechts enkele passagiers vervoeren.

Gewenste situatie:

De overstaptijd in Leeuwarden verkorten.

De laatste trein vanuit Leeuwarden zou later, 24.00, uur naar Mantgum moeten vertrekken.

Uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen en van de capaciteit van de overdekte fietsenstalling, is op korte termijn noodzakelijk. Aanpassing van de busdienstregeling is wenselijk om reizigers meer overstaptijd te bieden.

Een veiliger situering van beide bushaltes bij het station is wenselijk. Connexxion zou met kleinere bussen moeten gaan rijden.

De "Spurt"

Onderwerp	Probleem	Oplossing/Actiepunt	Partijen	Termijn
Overstaptijd Leeuwarden.	Te lang wachten.	Verkorten	NS., Arriva.	2007
Laatste trein Leeuwarden→ Mantgum.	Vertrektijd nu: 23.20 uur.	Verlaten tot 24.00 uur.	Arriva.	2007
Parkeerplaatsen bij station.	Capaciteit ontoereikend.	Meer parkeerplaatsen.	Prorail, Provincie, Gemeente, Doarpsmienskip.	2007
Overdekte fietsenstalling bij station.	Capaciteit ontoereikend.	Meer overdekte stalling- ruimte.	Prorail, Provincie, Gemeente, Doarpsmienskip.	2007
Busdienstregeling.	Te krappe overstaptijd bus <=> trein.	Aanpassing busdienst- regeling.	Connexion, Gemeente, Doarpsmienskip.	2007
Situering bushaltes nabij station.	Onveilige verkeerssitua- ties.	Andere locatie zoeken.	Connexion, Gemeente, Doarpsmienskip, Reizigersorganisaties.	2007
Lijnbussen.	Dorps- en plattelands- wegen zijn te smal voor de veel te grote bussen, die meestal slechts enkele passagiers vervoeren.	Kleinere bussen.	Connexion, Gemeente, Doarpsmienskip, Reizigersorgani- saties.	2007

De "Spurt" , de nieuwe Arriva trein

Verantwoording:

Deze dorpsvisie is tot stand gekomen in de winter van 2006 / 2007 door een werkgroep, onder de eindverantwoordelijkheid van het bestuur van "Doarpsmienskip Mantgum" en besproken en goedgekeurd in een algemene vergadering Doarpsmienskip Mantgum op: 16 maart 2007

De Werkgroep:

Jaap Noorman
Jaap Oosterwijk
Jan Bosma
Jan Ran
Johan Hoekstra
Johan Kaspers
Joost Lottgering (voorzitter)
Jorinde van Hulzen
Marja Reyndorp
Piet Gorter
Piet Vellinga
Siebren van der Heide
Willem van Eif

Bestuur Doarpsmienskip:

Jan Ran (voorzitter)
Jaap Noorman (secretaris)
Minze Zijlstra (penningmeester)
Janny Epema
Gjetsje Terpstra
Durk Monsma.

Mantgum

19 mei 2002